

El PP balear davant el seu futur incert

Els conservadors illencs hauran de triar, el dia 3 d'octubre, durant el congrés del PP balear, el líder que haurà de capitanejar l'oposició al govern progressista i nacionalista. Tota una travessia del desert, plena d'incògnites, internes i externes.

Jaume Matas aspira a la presidència del PP de les Balears, que segurament aconseguirà. L'ex-president de les Illes haurà de fer una travessia del desert de quatre anys pel cap baix.

Jaume Matas, l'ex-president del govern de les Balears (1996-99) serà, sens dubte, qui obtindrà la majoria de vots dels compromissaris conservadors, i això perquè qui se suposava que era el seu rival, sota els auspicis directes del primer ex-president, Gabriel Canellas (1983-95), s'ha retirat de la lluita, quan ha constatat que no podia guanyar Matas. Ha estat la primera batalla, resolta amb la victòria de Jaume Matas, que s'ha desenvolupat aquest estiu.

Ara, tot i la retirada de Catalina Cirer, podria haver-hi una llista alternativa, dirigida per un militant no gaire conegut, Alberto Herranz, que ja es presentà al congrés ante-

rior i que obtingué el 20% dels vots. Aquest corrent crític, emperò, no és que s'hagi organitzat entorn d'Herranz; és, més aviat, una forma de personalitzar el rebuig, per motius diversos, de l'oficialitat que abans representava Canellas i ara Matas. És a dir, és una candidatura de "rebequeria", sense capacitat de vèncer els oficialistes. Ara, com deia Joan Verger (encara president del PP balear), si en el congrés anterior Herranz va obtenir el 20% dels vots, quants en pot obtenir en les actuals circumstàncies? I és que les "circumstàncies" són certament complicades, per als conservadors illencs, després d'haver perdut el govern dels tres consells insulars i el de les Balears.

Rumors impossibles de confirmar asseguren que el 13 de juny a la nit més d'un membre del sector canyellista va brindar amb xampany per la pèrdua de la majoria absoluta. Qui sap si és cert o no, però en tot cas és segur que els resultats obrien, i mantenen oberta, una porta al futur polític del canyellisme. Si el PP de Matas hagués guanyat, el canyellisme ja seria del tot mort. Però ara, no. La primera passa, i no serà la darrera, per avançar en aquest futur s'ha fet aquest estiu.

En la reunió de l'executiva conservadora de final de juny, que havia d'analitzar els resultats electorals, l'enfrontament entre Matas i Canellas va mostrar-se com mai. Fins i tot hi hagué retrets d'actituds personals. Canellas arribà a dir a Matas: "Ets massa *xulet*, tu". L'abisme personal entre el "pare creador" i el "fill traïdor" és immens, i sembla que del tot insalvable. Però no és solament una qüestió personal, sinó també política i ideològica. Matas i els seus assessors i seguidors mantenen un discurs monotemàtic: "Hem guanyat les eleccions i només un pacte antinatura de tots contra nosaltres ens impedeix de governar". Però Canellas i els canyellistes no ho veuen així: "El pretès viatge al centre no ens ha duit més que la pèrdua del poder", i recorden que mentre eren "exclusivament de dretes" sempre havien aconseguit de governar, amb majoria absoluta o sense. En unes altres paraules: Canellas sempre ha governat i la primera vegada que no es presenta,

i ho fa Matas, perden el poder. Si tenim present que Canellas i els canyellistes han estat apartats per Matas dels llocs de la llista –i això quan el PP encara manava als despatxos–, i que és evident que Matas no en vol saber res, ni de Canellas ni de canyellistes en llocs importants dels òrgans directius que s'elegiran durant el congrés de l'octubre, no hi ha dubte que l'enfrontament és indefugible.

La primera fase de la batalla es va escaure el mes passat. Canellas i la seva "delfina", Catalina Cirer, actualment delegada del govern –si bé el comentari general de Palma diu que no hi durarà gaire més, perquè els matistes no la hi volen–, comencen una ronda de converses amb totes les agrupacions del PP de les Illes. La premsa especulava que podia sorgir una candidatura alternativa a la de Matas –dirigida per Cirer, amb el suport de Canellas–, amb l'objectiu primordial d'obtenir la victòria o, en tot cas, de forçar un pacte, una llista conjunta. Però no ha estat possible cap d'aquestes dues opcions. Per ventura perquè devien fallar suports que es donaven per segurs. No se sap amb exactitud. L'única cosa certa és que Cirer ha anunciat públicament que no opta a fer cap llista alternativa ni a integrar-se en la de Matas. Fracàs de Canellas? Es retirarà definitivament? Hi haurà pacte d'integració a darrera hora? El canyellisme trencarà el PP, encara que no sigui ara, sinó d'aquí uns quants mesos o un any?

Totes les opcions són obertes. En principi, si el canyellisme no s'integra –com sembla– en la nova direcció comandada per Matas, podria semblar l'adéu definitiu de Canellas. Però ningú no hi confia gaire, en aquesta possibilitat; i per Palma es comenta que ja hi ha redactats els estatuts d'un possible nou partit. Ni Canellas mateix no ha descartat aquesta possibilitat –abans de les eleccions sí que ho feia sempre–, i diu que, si el PP balear es convertia en un partit "masa controlat" des de Madrid, en contrast amb el temps que ell manava, quan era un partit "regionalista", que res no seria descartable. Ningú no deixa de veure que Ma-

tas és, sobretot, un "home de Madrid", via Eduardo Zaplana.

Subordinació Matas-Zaplana.

La penetració de Madrid i dels interessos conservadors econòmics valencians a les Balears durant el mandat presidencial de Matas és una realitat. Els partits ara governants, i que abans del juny eren l'oposició, tenen la convicció que el tàndem Zaplana-Matas tenia un acord de connivència política, a més d'una estreta relació personal, que volia anar introduint a les Balears sectors econòmics valencians acostats al PP. N'hauria estat l'exemple paradigmàtic l'operació de venda –que es dava per segura– de la Caixa de Balears Sa Nostra a la caixa valenciana resultant de la futura fusió de Bancaixa amb CAM (segons informacions donades a aquest setmanari per fonts sindicals de Sa Nostra). Aquesta compra tindria per objectiu de *valencianitzar* la caixa il·lenca per tancar tota possibilitat d'una hipotètica absorció futura per la Caixa de Pensions catalana, com temien els sectors conservadors. Al capdavant, tota l'operació anava destinada a allunyar el teixit econòmic balear de la "urpes" del catalanisme econòmic, amb una progressiva presència de mostres culturals valencianitzadores, folclòriques i en castellà, a les Balears, les quals encara perduren, si bé menys intensament, des de l'Ajuntament de Palma (PP).

En canvi d'aquesta subordinació que faria les delícies de Zaplana i del seu Levante Mediterráneo, oposat a "l'imperialisme catalanista" de Pujol, Matas obtenia el suport absolut de Madrid per controlar totalment el partit i una via per allunyar-se del seu gens estimat Pujol.

Canellas i els canyellistes han vist sempre amb molta desconfiança aquestes operacions. Per què? No per cap mena de catalanisme latent que el pogués fer reaccionar per qüestions lingüístiques o culturals, ni tan sols per cap mena d'autocionisme econòmic, sinó sobretot perquè l'opció de subordinació de Matas a Madrid i a Zaplana implicava l'anihilació total i absoluta

ARXIU

de la xarxa d'influències i relacions personals i polítiques que durant setze anys havia teixit el canyellisme. Matas i el seus assessors dedicaren molts d'esforços, durant el tres anys de presidència, a desfer tota aquest clientelisme... per substituir-lo per un de propi. Era, en síntesi, atacar l'arrel del canyellisme i, amb el decidit suport de Madrid, substituir-lo per una xarxa d'homes fidels, que han

Dalt, Joan Verger, encara president del PP balear, que ni tan sols es presenta a la reelecció. A sota, Gabriel Canellas, que després del Congrés del PP decidirà el seu futur, dins o fora el partit.

ARXIU / JOAN CELIÀ

Catalina Cirer, delegada del govern a les Balears. Ha provat de dirigir una fracassada opció canyellista, alternativa a la de Matas.

anat passant de Canellas a Matas. I els qui no ho han fet, s'han vist marginats, senzillament. En unes altres paraules, allò que feia Matas era crear la seva pròpia estructura de clientelisme, copiant el sistema de Canellas, però amb l'objectiu d'anihilar-lo políticament.

El futur. Amb tot això que hem explicat, si no hi ha, com sembla, cap llista d'integració Matas-Canellas, i Matas obté el control absolut del partit, què li resta a fer, a Canellas? O bé anar-se'n a casa, o bé fundar un nou partit, directament o indirecta.

Aquest perill secessionista, que si es confirmava fóra letal per a les aspiracions futures del PP, és tan real que dins la formació conservadora són molts els quadres i dirigents que cerquen desesperadament que almenys hi hagi un pacte de no-agressió entre Canellas i Matas. Les pressions en aquest sentit sovintegen. Hom vol deixar una porta oberta a Canellas. Però no consta, fins ara, que aquesta generositat sigui compartida per Matas. La darrera esperança dels qui sospiren per un alto-el-foc és que les intenses relacions professionals entre Matutes i Canellas portin el polític mallorquí a fer cas del ministre eivissenc d'Aznar, en el sen-

tit que renunciï a tota operació de trencament del PP. Pel poc que se'n sap, de l'opinió de Matutes, sembla que el ministre no està gaire d'acord amb la forma d'actuar de Matas, però tampoc no vol veure trencat el PP, perquè sap que, si tal cosa succeïa, la recuperació del poder de les Balears i de cada una de les illes, es complicaria moltíssim per al PP.

Què passarà? Ningú no ho pot dir, a hores d'ara. Però allò de què ningú no dubta és que és molt difícil, si no impossible, que Canellas se'n vagi a casa. El fundador del PP illenc va entrar en política l'any 1978, de la mà d'Abel Matutes, que el presentà a Manuel Fraga. Aleshores AP sortia del desastre electoral de les primeres eleccions. A poc a poc Canellas anà fent un partit del no-res, a les Balears. Vi-

Podria Canellas posar-se al davant d'una nova formació de dretes, independent i regionalista?

sità tots els pobles de les Illes, pagant de la seva butxaca els desplaçaments. Aconseguí de formar un projecte conservador, que va fracassar novament en les eleccions municipals del 1979, en què ni Canellas no va obtenir acta de regidor a l'Ajuntament de Palma, al qual s'havia presentat com a cap de llista d'AP. Però el fundador no es va desanimar. De dia en dia va anar teixint el seu partit. Amb l'enfonsament d'UCD (1982) va saber convèncer una bona part dels poders territorials d'aquest partit que passassin a les files conservadores i, el 1983, aquests suports portaren Canellas a la presidència del primer govern autonòmic de les Balears. Un polític de raça així, que ha fundat el partit, que ha passat per

totes les males èpoques que pot passar un polític, abandonarà ara? Justament ara, quan, en opinió seva, l'electorat no li ha girat l'esquena, a ell, sinó als seus botxins? Difícil de creure.

Però és que, ni que el PP aconseguís, d'alguna manera, d'integrar els canyellistes, seria gaire tranquil·litzador el panorama. És possible que alguns seguidors de Canellas, i fins i tot ell mateix, s'avinguessin a romandre dins el partit, però passa que els greuges a tot arreu de la geografia conservadora illenca són massa nombrosos.

La setmana passada, la delegació d'*El Mundo* a les Balears informava que a Manacor els independents de dretes havien començat a fer passes per parlar amb totes les candidatures municipals independents no d'esquerres ni nacionalistes de Mallorca (una cinquantena en un total de seixanta-tres municipis), per arribar a un acord de mínims de col·laboració. Quina col·laboració? Simplement, sense perdre la independència en les eleccions municipals, unir-se en una sola candidatura (que ja té possible nom: Unió de Convergències de Mallorca) per anar a les eleccions autonòmiques. Aquesta plataforma es crearia amb el concurs de regionalistes de dretes, canyellistes agreujats per Matas, anticatalanistes i grups de tota condició ideològica (excepte, és clar, progressistes). La idea que els anima és que una sola candidatura al Consell de Mallorca i al Parlament (és la mateixa llista electoral) podria, ben organitzada i amb finançament, obtenir fàcilment uns 20.000 o 25.000 vots. El diari assegurava que les fonts amb les quals ha parlat, no dubtaven que podrien obtenir més representació que no pas la que, per exemple, té actualment Unió Mallorquina (27.000 vots i 3 diputats per Mallorca), una representació que el PP necessitaria el 2003 per poder governar.

Podria Canellas posar-se al capdavant d'aquesta operació, si finalment trencava amb el PP? És improbable. Però que hi fos a l'ombra, no ho és tant.

Miquel Payeras